

Seat No.

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Supplementary Examination: March/April-2023

**Sanskrit (Compulsory) Paper-XIV
SANC34: Rupak**

Day and Date: Friday, 07/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 दुष्प्रताने 'सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं ....' हे उद्गार _____ च्या संदर्भात काढले आहेत.
अ) शकुन्तलायाः ब) प्रियंवदायाः क) हंसपदिकायाः ड) वसुमत्याः
- 2 शकुन्तलेने नवमालिकेचे _____ असे काव्यपूर्ण नाव ठेवले आहे.
अ) वनज्योत्स्ना ब) बकुलावलिका क) केशरलतिका ड) वनलतिका
- 3 आम्रवृक्षाची स्वयंवरवधू _____ होय.
अ) नवमालिका ब) बकुलावलिका क) केशरलतिका ड) वनलतिका
- 4 अभिज्ञानशाकुन्तलाचे मंगलाचरण _____ प्रकारचे आहे.
अ) नमस्कारात्मकम् ब) वस्तुनिर्देशात्मकम् क) आशीर्वादात्मकम् ड) मंगलात्मकम्
- 5 'कामी स्वतां पश्यति |' हा प्रेमविषयक विचार _____ ने व्यक्त केला आहे.
अ) दुष्प्रतेन ब) विदुषकेन क) शारङ्गरवेन ड) शारद्वतेन
- 6 'अर्थो हि कन्या परकीय एव' असे _____ नी म्हटले आहे.
अ) विदुषकेन ब) कण्वेन क) शारद्वतेन ड) शारङ्गरवेन
- 7 'शकुन्तला- प्रत्याख्यान' _____ अंकात वर्णिले आहे.
अ) चतुर्थ-अङ्के ब) पञ्चम-अङ्के क) षष्ठ-अङ्के ड) सप्तम-अङ्के
- 8 'कृतं त्वयोपवनं तपोवनमिति पश्यामि' हे उद्गार _____ ने काढले आहेत.
अ) वसन्तकेन ब) मैत्रेयेन क) माधव्येन ड) शारङ्गरवेन
- 9 'परिहास विजिल्पितं सखे परमार्थेन न गृह्यतां वचः' येथे दुष्प्रताने _____ ला सखे असे संबोधिले आहे.
अ) विदुषकाय ब) करभकाय क) रैवतकाय ड) द्वौवारिकाय
- 10 ऋषिकुमारांनी 'आपन्नाभयसत्रेषु दीक्षिताः' असे _____ च्या संदर्भात म्हटले आहे.
अ) कण्वस्य ब) दुष्प्रतस्य क) दुर्वासस्य ड)

- 11 ययातेरिव शर्मिष्ठा भर्तृर्बहुमता भव .....’ असा आशीर्वाद _____ शकुन्तलेला देतात.
अ) दुर्वासः ब) मारिचः क) वसिष्ठः ड) काश्यपः
- 12 संस्कृत नाट्यशास्त्रातील _____ शाकुन्तलात आढळतात.
अ) पञ्चसन्धिः ब) अष्टसन्धिः क) दशसन्धिः ड) सप्तसन्धिः
- 13 अभिज्ञानशाकुन्तलातील सेनापती _____ आहे.
अ) चित्रसेन ब) वसन्तक क) मैत्रेय ड) भद्रसेन
- 14 मारीच ऋषिंचा आश्रम _____ पर्वतावर आहे.
अ) हेमकूट पर्वते ब) हिमालय पर्वते क) विन्ध्य पर्वते ड) रैवतक पर्वते
- 15 शकुन्तलेच्या समवेत _____ हस्तिनापुरला जाते.
अ) अनसूया ब) प्रियंवदा क) गौतमी ड) मेनका

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 कण्वोपदेश .
- 2 विदूषक .
- 3 शार्ङ्गरव .
- 4 शाकुन्तलातील भवितव्यता .

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 अभिज्ञानशाकुन्तलातील निसर्ग .
- 2 निसर्गाचे मानवीकरण आणि स्त्रीपात्रे .
- 3 शार्ङ्गरवाचा राजदरबारातील संवाद .
- 4 शकुन्तलेची सासरी पाठवणी .

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 अभिज्ञानशाकुन्तलम्’-च्या चौथ्या अंकाचे विवेचक रसग्रहण करा .
- 2 शकुन्तलेचे व्यक्तिमत्त्व चित्रित करा .

*****

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Supplementary Examination: March/April-2023

Sanskrit (Compulsory) Paper-XIV
SANC34: Rupak

Day and Date: Friday, 07/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 दुष्यंताने 'सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं ....' हे उद्गार _____ च्या संदर्भात काढले आहेत.

अ) शकुन्तलायाः ब) प्रियंवदायाः क) हंसपदिकायाः ड) वसुमत्याः

Option 1

2 शकुन्तलेने नवमालिकेचे _____ असे काव्यपूर्ण नाव ठेवले आहे.

अ) वनज्योत्स्ना ब) बकुलावलिका क) केशरलतिका ड) वनलतिका

Option 1

3 आम्रवृक्षाची स्वयंवरवधू _____ होय.

अ) नवमालिका ब) बकुलावलिका क) केशरलतिका ड) वनलतिका

- Option 1
4 अभिज्ञानशाकुन्तलाचे मंगलाचरण _____ प्रकारचे आहे.
अ) नमस्कारात्मकम् ब) वस्तुनिर्देशात्मकम् क) आशीर्वादात्मकम् ड) मंगलात्मकम्
- Option 3
5 'कामी स्वतां पश्यति |' हा प्रेमविषयक विचार _____ ने व्यक्त केला आहे.
अ) दुष्यंतेन ब) विदुषकेन क) शारङ्गरवेन ड) शारद्वतेन
- Option 1
6 'अर्थो हि कन्या परकीय एव' असे _____ नी म्हटले आहे.
अ) विदुषकेन ब) कण्वेन क) शारद्वतेन ड) शाङ्गरवेन
- Option 2
7 'शकुन्तला- प्रत्याख्यान' _____ अंकात वर्णिले आहे.
अ) चतुर्थ-अङ्के ब) पञ्चम-अङ्के क) षष्ठ-अङ्के ड) सप्तम-अङ्के
- Option 2
8 'कृतं त्वयोपवनं तपोवनमिति पश्यामि' हे उद्गार _____ ने काढले आहेत.
अ) वसन्तकेन ब) मैत्रेयेन क) माधव्येन ड) शारङ्गरवेन
- Option 3
9 'परिहास विजिल्पितं सखे परमार्थेन न गृह्यतां वचः' येथे दुष्यंताने _____ ला सखे असे संबोधिले आहे.
अ) विदुषकाय ब) करभकाय क) रैवतकाय ड) द्वौवारिकाय
- Option 1
10 ऋषिकुमारांनी 'आपन्नाभयसत्रेषु दीक्षिताः' असे _____ च्या संदर्भात म्हटले आहे.
अ) कण्वस्य ब) दुष्यंतस्य क) दुर्वासस्य ड)
- Option 2
11 ययातेरिव शर्मिष्ठा भर्तृर्बहुमता भव .....' असा आशीर्वाद _____ शकुन्तलेला देतात.
अ) दुर्वासः ब) मारिचः क) वसिष्ठः ड) काश्यपः
- Option 4
12 संस्कृत नाट्यशास्त्रातील _____ शाकुन्तलात आढळतात.
अ) पञ्चसन्धिः ब) अष्टसन्धिः क) दशसन्धिः ड) सप्तसन्धिः
- Option 1
13 अभिज्ञानशाकुन्तलातील सेनापती _____ आहे.
अ) चित्रसेन ब) वसन्तक क) मैत्रेय ड) भद्रसेन
- Option 4
14 मारीच ऋषिंचा आश्रम _____ पर्वतावर आहे.
अ) हेमकूट पर्वते ब) हिमालय पर्वते क) विन्ध्य पर्वते ड) रैवतक पर्वते
- Option 1
15 शकुन्तलेच्या समवेत _____ हस्तिनापुरला जाते.
अ) अनसूया ब) प्रियंवदा क) गौतमी ड) मेनका

Option 3
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 कण्वोपदेश .

Ans:

2 विदूषक.

Ans:

3 शार्ङ्गरव.

Ans:

4 शाकुन्तलातील भवितव्यता.

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 अभिज्ञानशाकुन्तलातील निसर्ग.

Ans:

2 निसर्गाचे मानवीकरण आणि स्त्रीपात्रे .

Ans:

3 शार्ङ्गरवाचा राजदरबारातील संवाद.

Ans:

4 शकुन्तलेची सासरी पाठवणी.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 अभिज्ञानशाकुन्तलम्'-च्या चौथ्या अंकाचे विवेचक रसग्रहण करा.

Ans:

2 शकुन्तलेचे व्यक्तिमत्त्व चित्रित करा.

Ans:

*****